

FRID&FRED

JULEFRID...

Nästan en motsägelse i sig själv – orden jul och frid. Är de ens möjliga att kombinera, undrar jag när jag funderar över de femtioen jular jag hittills

fått fira. Det beror förstås på vad man lägger in i ordet "frid". I det här numret av tidningen *Livet* får vi möta olika människors olika definitioner av frid. Ett begrepp som är svårdefinierat och därför ytterst spännande. För mig ger änglarnas hälsning till herdarna på julnatten ledtrådar till fridens innersta väsen. *Var inte rädda*, börjar änglarna. Änglar i Bibeln brukar börja så...

Kan det vara så att frid är frånvaron av rädsla? Vid ett ögonblick i mitt liv, när det värsta redan hade hänt, minns jag att jag kände en total känsla av frid. Nu kan ingenting mer hända, ingenting ytterligare att frukta. Det känslan gick förstås över efter en stund, men jag undrar om det inte var friden jag fick ana där. Guds frid. Och fred. Den som anas när all kamp är över.

Så när klapparna är öppnade, maten äten, gudstjänsterna firade, sångerna sjungna – då finns det, för en kort stund inget mer jag kan göra. Då får jag kapitulera, släppa alla kontrollbehov och krav, rädslor för att misslyckas och att inte hålla måttet. Där och då – de fem minuterna innan jag somnar – infaller friden. Julfriden. Och innan sömnen tar mig får jag mumla fram ett: *Tack Gud. Tack för att du ger mig en för-
aning om friden hos dig, en försmak av
evigheten. Tack för att du valde att födas
in i världen och bli människa som vi.
Tack för att du delar min verklighet, min
oro, min glädje. God jul Gud. Amen.*

Kristin Molander
Kyrkoherde

Drop in-bröllop och drop in-dop på Alla hjärtans dag

Välkommen att fira livet och kärleken på ett enkelt och stämningsfullt sätt! Innan dopet eller vigseln träffar ni prästen för ett samtal då ni tillsammans förbereder ceremonin.

Vigseln är kostnadsfri, förutsatt att en part är medlem i Svenska kyrkan. (Kom ihåg att ansöka om hindersprövning.)

Det finns också möjlighet att få kyrklig välsignelse över borgerligt ingånget äktenskap.

**Söndagen den 14 februari
13.30–17.00 i Danderyds kyrka.**

Vad är kyrkan i Danderyd om tio år?

Vad är våra behov och vad längtar vi efter?

Välkommen till öppet seminarium om kyrkans roll i Danderyd nu och i framtiden under ledning av kyrkoherde Kristin Molander.

**Torsdag 4 februari 20.00–21.00
och söndag 21 mars 12.30–13.30
i Församlingens Hus.**

Hur mår 100-åringen?

**Intervju med en
jubilerande kyrkokör:**

Hur känns det att ha hängt med i ett århundrade?

– Jag mår ganska bra måste jag säga, tack vare min höga ålder, 100 år med fantastisk musik och så alla körsångare som kommit och gått...

Vissa 100-åringar kliver ut genom fönster och förviner. Inte du?

– Som 70-plussare har jag ju delvis fått leva i karantän senaste halvåret. Det har varit väldigt tråkigt och jag har verkligen saknat att få bidra med vacker musik i gudstjänsterna. Men nu börjar jag försiktigt sjunga upp mig så minst 100 år till är målet.

Hur kommer du att fira?

– Det var ju tänkt att det skulle bli ett pampigt, musikaliskt firande i december med det får vänta till nästa år. Då blir det både utställning, konsert i vackra Danderyds kyrka och kanske en nyskriven kantat...

Stina Oscarson
föreläser 6 december om
yttrandefrihet och demokrati
i Församlingens Hus.

Fördjupande söndagar i Danderyds församling

Under rubriken *Vägar till fred, vägar till liv* har Danderyds församling och prästen Jenny Karlsson bjudit in sju föreläsare under hösten 2020.

Två föreläsningar återstår i Församlingens Hus – häktesprästen och bataljonspastorn Johan Lundby och författaren och regissören Stina Oscarson.

Läs mer om dem på sidan 4 och 12.

Året 2020 kommer att gå till historien som ett oroligt år för många svenskar. Är det naivt att tala om fred eller är det viktigare än någonsin? I tusentals år har judar, muslimer och kristna talat om och längtat efter fred. Jesus talade ju om att vända andra kinden till. Men vad innebär det?

Under den här hösten har vi genom vår samtalsserie erbjudit möjligheten att fördjupa sig i de frågorna och diskutera hur inre och yttre fred kan höras samman och hur vi kan finna gemensamma vägar för fred och liv i världen. I vår fortsätter vi med nya föreläsningar, se sidan 16.

Goda samtal kan föras på olika platser och vi vill att Danderyds kyrka och Församlingens Hus ska vara en sådan mötesplats ♦

Johan Lundby.

Söndag 22 november 13–14.30

Om Guds dom och människors domar.

Johan Lundby, häktespräst på Kronobergshäktet.

Söndag 6 december 13–14.30

Om yttrandefrihetens och demokratins gränser och utmaningar i en orolig tid.

Stina Oscarson, författare och dramatiker.

De tidigare föreläsningarna i går att se på Danderyds församlings Youtube-kanal:

Meditationsledaren **Stefan Holmberg** om kontemplation och handling. *Läs mer på sidan 7.*

Eliot Wieslander, från *Läkare i Världen*, om att leva vidare när man utsatts för människohandel.

Sångerskan **Isabella Lundgren** om tacksamhet som drivkraft.

Anna Wikman, från Kristna freds rörelsen, om ickevåld som strategi för långsiktig fred.

Fazeela Selberg Zaib, från Röda Korset, om att leva tillsammans kristna och muslimer.

Johan Lundby, häktespräst:

Det är
aldrig kört

Går det att känna frid när man har begått ett brott mot en annan människa?

– Man är närmare frid när man inte känner skam för den man är, utan endast skuld för det man gjort, säger Johan Lundby som är både häktespräst och bataljonspastor.

EN VAPENVÄGRARE som valde att bli bataljonspäst i Försvarsmakten. En präst vars största dröm var vanligt församlingsarbete som sökte sig till Kriminalvården. Även om Johan Lundbys väg har ändrat riktning tappar han inte fokus på det viktigaste – att varje människa har ett människovärde.

– Gud ger aldrig upp om oss. Gud tappar aldrig hoppet. Det är aldrig kört och det ger frid, säger Johan Lundby.

I sitt uppdrag som bataljonspäst ingår själavård och krishantering vid samhällskriser eller väpnade konflikter. Han är även ansvarig för att krigsfångars mänskliga rättigheter efterlevs.

– Jag har läst fältpastorers gamla predikningar ända sedan karolinernas tid och de handlar oftast om vardagslivet hemma eller om att fienden också är människor. Så bataljonspastorer har i alla tider arbetat mot avhumaniseringen av människor, berättar han.

Johan Lundby tränar några veckor om året med Järva hemvärnsbataljon, men sin anställning har han i Västermalms församling på Kungsholmen som häktespräst. Och även här kan man säga att hans arbete handlar om att motverka avhumanisering-

en av människor. En vanlig arbetsdag börjar med en cykeltur till Kronobergs-häktet. Där byter han om till prästkläder och går igenom ett flertal säkerhetskontroller innan han kan börja sitt arbete.

– Jag och mina kollegor träffar ungefär en tredjedel av dem som sitter på häktet varje vecka, säger Johan Lundby som delar sitt uppdrag med en pastor, en katolsk präst och en imam.

Under ett år snittar han på 700 själavårdande samtal – ungefär fyra per arbetsdag – och många lär han känna på djupet. Flera av dem han möter har suttit på häktet i flera år på grund av att förundersökningen har dragit ut på tiden och de blivit omhändertade igen och igen.

– Alla på häktet är i kris, oavsett om de har levt ett kriminellt liv på utsidan eller inte.

Han understryker att han inte lägger sig i skuldfrågan. Det är domstolens sak att döma den som är skyldig till ett straff som kan avtjänas.

– Oavsett orsak är man ansvarig för sina handlingar och får ta konsekvenserna av de brott man begått.

Men frågan om skam vänder han sig emot. – Ska vi leva i Kristi efterföljelse är det

viktigt att vi som samhälle kan förlåta den som sonat sitt brott. Om du blir pålagd skam, där omgivningen dömer ut dig som person istället för din handling, så blir det stigmatiserande och det ökar risken för återfall.

I sina själavårdande samtal försöker han lyfta det positiva i de häktades liv och i dem själva. Han ställer frågor om deras visioner och hur de ska kunna välja en annan väg.

– Mitt jobb är att se till att deras framtid blir bättre, både för deras egen och för andras skull.

Visst har de han möter ett behov av att prata om brottet och skulden kring det. Men de behöver framför allt prata om annat. Samtalen kan även fungera som en paus från livet i häktet och handla om allt från barn och odling till fotboll och bilar. De kan också djupdyka i svåra teologiska frågeställningar – flera av dem Johan Lundby möter är oerhört belästa, berättar han.

I häktet får man inte ta emot besök. De enda man träffar förutom kriminalvårdspersonalen är försvarsadvokat, polis och de som arbetar i domstolen. De samtalen handlar om det brott som har begåtts. ➡

FOTO: PETTER PERSSON / FÖRSVARSMARKETN

– Man är inte bara sitt brott.

Jag förmedlar alltid till dem jag möter, om och om igen, att Gud älskar dem för den de är. Det är det mest helande jag kan säga och det kan göra att de bryter ihop i tårar.

➔ En gemensam nämnare för många av dem Johan Lundby möter på häktet är frånvaron av kärlek under uppväxten.

– De har aldrig fått känna sig älskade och viktiga som barn. Det kan bero på allt från att föräldrarna har satsat på sin karriär och inte haft tid för dem till att föräldrarna haft missbruksproblem eller lidit av psykisk ohälsa.

Johan Lundby har upplevt att en del av dem som har levt ett kriminellt liv på utsidan kan uppleva frid i häktet.

– Även om ingen trivs på häktet så ger det ändå tid att tänka över sitt liv. I häktet slipper många omgivningens krav på hur de ska vara och vad de ska göra.

Han berättar att frid även uppstår i kapellet på häktet när han håller i en nattvardsgudstjänst för en häktad person.

– Liturgin och heligheten gör hela ritens så stark. Det flyttar bort dem från häktet och vi är helt i Guds värld och kan mötas som två barn av Gud. Där finns det enorm frid ♦

Möt Johan Lundby

**Domssöndagen den 22 november
klockan 13.00 i Danderyds kyrka
föreläser Johan Lundby om
Guds dom och människors domar
som en del av samtalsserien
Vägar till fred, vägar till liv.
Läs mer på sidan 3.**

”Vår inre natur är frid,
men vi är inte alltid
i kontakt med vårt inre
för vi riktar så mycket
uppmärksamhet utåt.”

Meditation

Inre frid kan motverka konflikter och meditation kan vara ett sätt att nå dit. Det menar Stefan Holmberg som leder *Meditation under valven* i Danderyds kyrka.

– **SLUT ÖGONEN.** Notera var vi befinner oss just nu – tankemässigt, känslomässigt och hur det känns i kroppen. Acceptera att stunden ser ut som den gör och att den får göra det.

Så inledde meditations- och retreat-ledaren Stefan Holmberg sitt föredrag om inre frid som han höll i september i församlingens Hus. I trettio år har han mediterat och sedan ett år tillbaka leder han *Meditation under valven* i Danderyds kyrka.

Han förklarar att vi alla har lätt att hamna i konflikter på grund av våra inre konfliktskapande mönster och beteenden som styr hur vi reagerar på rädsla, besvikelse, frustration, ilska och hat.

– Vår inre natur är frid, men vi är inte alltid i kontakt med vårt inre för vi riktar så mycket uppmärksamhet utåt, säger Stefan Holmberg i föredraget.

Allt vi har varit med om i livet har präglat och påverkat oss. Det har skapat våra referensramar, föreställningar om och tolkningar av livet och vad det innebär att vara människa, förklarar han. Men när våra referensramar krockar med andras och med verkligheten så uppstår konflikt.

– Konflikter är inte alltid något fel – de kan också leda oss framåt. Men det gäller att undersöka vem jag blir i en konflikt. Blir jag anklagande, respektlös, manipulativ eller arg är jag i obalans.

Genom att stanna upp och känna in

sig själv och få syn på sina egna reaktiva mönster och känslor kan man vara mer avslappnad till sin egen reaktivitet.

– Om jag kan acceptera och försonas med det som pågår inom mig kan jag också försonas med andra människors lidande. Men det kräver närvaro och medvetenhet och där är meditationen en väg att lära känna sig själv och sitt inre landskap.

Han förklarar att meditation är att vara medveten om vad som sker i nuet, när det sker, och vara medveten om hur man förhåller sig till det som sker nu. I meditationen kan vi observera det brus av tankar, känslor, minnen och värderingar som pågår inom oss och det gör att laddningen minskar. Blir vi medvetna om spänningen inom oss är vi stilla, även om bruset fortfarande pågår.

– Stillheten vi letar efter är redan här. Den är som en port inom oss som alltid varit öppen och som leder in i en yttersta absolut verklighet – Gud.

Vill du meditera?

Välkommen till *Meditation under valven* i Danderyds kyrka.

Varannan torsdag klockan 17.15–18.30 med start 11 februari.

Meditationsledare är Stefan Holmberg. Inga förkunskaper krävs.

Stefan Holmbergs föredrag går att se på Danderyds församlings Youtube-kanal.

”Vi behöver Guds frid.
Vår värld behöver hopp
och liv. När jag som
präst säger *må Guds
frid vara med er* då
önskar jag att vi alla
i församlingen ska vara
del i den friden som är
större än vad vi själva
kan åstadkomma.”

Frid och ofrid

Frid är något vi redan har, men ändå ofta längtar efter. Det menar Danderydsprästen Jenny Karlsson som själv kan känna frid i skogen såväl som mitt i värsta middagskaoset.

– **JAG FÖRKNIPPAR FRID** med flow.

Men även med något som är välmenande i mitt liv, säger Jenny Karlsson.

Frid är något mer än en känsla och även mer än något inre, menar hon.

– Jag ser frid mer som ett förhållnings-sätt och jag tror vi alla längtar efter frid. Men frid ska inte ses som en motsats till ofrid, där ofrid är något vi ska göra oss av med. Då blir det en vanföreställning om vad livet handlar om, för det innehåller både och.

Som präst i Svenska kyrkan är frid ett begrepp som hon använder ganska ofta, som Guds frid, gå i frid, frid vare med er eller vila i frid.

– Guds frid är något som övergår allt vårt förstånd. Det är den yttersta önskan om det goda för oss människor, för vår skapelse och för vår värld, säger Jenny Karlsson och fortsätter:

– Vi behöver Guds frid. Vår värld behöver hopp och liv. När jag som präst säger ”må Guds frid vara med er” då önskar jag att vi alla i församlingen ska vara del i den friden som är större än vad vi själva kan åstadkomma.

Och vila i frid?

– Vad som händer efter detta livet är det ingen av oss som vet, men vi kan tro och hoppas. Jag tänker att det handlar om en föreställning om att slutligen få vara del av någon slags frid som vi bara kan längta efter i det här livet.

När upplever du frid?

– När jag har nattat mina barn. I skogen. På mina föräldrars gård där jag växte upp. När jag får tid att spela tvärflöjt. Jag kan också känna frid och tacksamhet mitt under den mest småbarnskaosiga middag eftersom jag länge var singel och att ha barn inte alltid har varit självklart för mig.

Hur når man frid?

– Jag tror att man ska akta sig för att se på frid som något som man uppnår eller ska jaga efter. Det skapar bara ofrid. Frid är något vi redan har, även om vi inte alltid känner det.

Under hösten har Jenny Karlsson arrangerat en föreläsningsserie på temat Vågar till fred, vågar till liv.

– Våld och ofrid ligger så nära till hands idag. Vi lever i oroliga och osäkra tider där det drar mot extremism och det gör något med oss som människor. I den här föreläsningsserien vill jag lyfta fram exempel på

människor som tror på människovärdet och som arbetar aktivt med att värna det, för kyrkans roll i samhället är att förmedla tron på människovärdet.

Fred och frid är två ord som ligger nära varandra i betydelse.

– Ofta menar vi mer det yttre när vi säger fred och mer det inre när vi säger frid, men de är beroende av varandra. När det handlar om konflikter i världen behöver vi prata om både fred och frid. Fred innebär frid på jorden bland människor.

De olika föreläsarna som bjudits in till Församlingens Hus pratar om vågar till fred utifrån sitt expertisområde och samtliga föreläsningar finns att titta på i efterhand på Danderyds församlings Youtube-kanal.

– Jag känner mig brinnande när jag får göra viktiga saker och möta intressanta människor. Det ger mig frid att få jobba med de här frågorna, säger Jenny Karlsson.

Hon vill använda kyrkan som plats för det goda samtalet där man kan mötas trots olika åsikter.

– Det kan också bli en frid i mötet och frid kan dämpa hat ♦

Hanna

Silas

Nu är det jul igen

Lugn, tända ljus och familjen – Hanna, Maud och Silas vet vad det är som skapar julefrid. Men kan något förstöra den så är det stress.

ETT STORT FLIPPERSPEL har precis rullats in i utställningsdelen i Församlingens Hus i Danderyd. Strax ska här bli konfirmandträff och i pauserna kan den som vill testa att spela. Maud, Hanna och Silas, alla 16 år, är också här. De konfirmerades förra året och går nu församlingens tvååriga ledarutbildning. Ikväll har de ledarträff, men innan blir de intervjuade av Livet om julefrid.

– Jag tänker på tända ljus som lyser upp i mörkret. Att det är mysigt, man slappnar av och får vara tillsammans med dem man älskar, säger Hanna.

För hennes tvillingbror Silas handlar julefrid om att vara med familjen, äta julmiddag, öppna presenter och spela något sällskapsspel.

– Julafton är den dag då man känner den riktiga känslan av frid och gemenskap, säger han.

– Alla är glada, man träffar släkten och alla är tillsammans. Man gör samma saker som man gjort varje år, äter samma mat och tittar på Kalle Anka. Det är både tryggt och kul, säger Maud.

Att sjunga julsånger, tända julbelysningen eller en brasa och att det är varmt

TEXT MIA SJÖSTRÖM FOTO ELLIOT ELLIOT

och ombonat inomhus och kallt, gärna snö, utomhus, bidrar till att julfriden ska uppstå, menar de.

– Om jag fick bestämma skulle vi fira jul hur ofta som helst. Julen är min favorit-högtid, utbrister Maud.

Vad kan förstöra julefriden?

– Stress! När man känner att man borde gjort saker annorlunda eller bättre. Det kan ju vara en del press under julen att det ska vara så perfekt hela tiden, säger Hanna.

– Ja, om någon är stressad eller om inte alla som borde vara med är där, säger Maud.

Maud

– Det kan också vara om någon har mobil-telefonen på och inte är närvarande mentalt, säger Silas.

I Hanna och Silas familj brukar de börja julafton med att gå till kyrkan. Sedan äter de julgröt till lunch och firar under eftermiddagen och kvällen med släktingar som stannar över natten. Det spelas spel, äts julmiddag och öppnas paket.

– Och jag och Silas brukar få i uppdrag att hålla humöret uppe på småkusinerna, säger Hanna.

Även hemma hos Maud äter de gröt innan alla hjälps åt att städa och förbereda maten innan släkten kommer. Då blir det Kalle Anka, julmat och presenter.

Men även när det inte är jul kan de

uppleva frid. Ofta kopplat till skolan. Det kan vara när de hittar lugnet i vardagen, trots höga krav, och känner att de har saker och ting under kontroll.

– Det kan också vara när jag sitter på en lektion och förstår det läraren går igenom eller när jag sjunger med kören och det låter bra, säger Hanna.

– När jag känner att trots att det är kaos i världen så vet jag hur jag ska hantera det jag håller på med utan att oroa mig för allt det andra, förklarar Silas.

– När man är klar med ett prov och inte har ett till prov på länge. Eller om man känner att man är glad – allt kanske inte är perfekt, men det är bra ändå, säger Maud ♦

Vill du också bli ledare?

Danderyds församling erbjuder kostnadsfri ledarutbildning för ungdomar som har konfirmerats och är minst 15 år.

Läs mer på svenskakyrkan.se/danderyd/ledarstegen eller kontakta församlingspedagog Stina Klimscha på stina.klimscha@svenskakyrkan.se eller 070-600 66 45.

Kom i julstämning!

Årets julmarknad bjuder på hembakt, lotterier och mycket annat smått och gott.

Enebykyrkan

Det blir julmarknad även i år: Lördag 28 november 9.00 i Enebykyrkan, men i mindre skala och anpassat till rådande förhållanden. Läs mer om arrangemanget på www.enebykyrkan.se.

Första advent 29 november 11.00

blir det adventsgudstjänst med församlingens präster och körsång. Begränsat antal platser. Gudstjänsten filmas och sänds på församlingens Youtube-kanal.

Lucia 13 december 19.00

kommer enbart att sändas på Danderyds församlings Youtube-kanal.

Vid Luciagudstjänsten sjunger Vox, Gosskören och Ceciliakören under ledning av Kerstin Evén.

Läs mer om julens gudstjänster på sidan 17.

FOTO: THERESE WIBERG

Freds samtalaren

"Att vara i världen är att leva med målkonflikter. Bara den som avskärmar sig kan leva helt i samklang med sina värderingar."

Fred. Frid. Bara en bokstav skiljer orden åt. Ändå är avståndet stort. Det menar författaren och regissören Stina Oscarson.

SJU ÅR GAMMAL formulerade Stina Oscarson sitt mål: hon skulle bli fredsarbetare. Tillsammans med brorsan skulle hon bygga en flotta för åka till USA och prata med presidenten.

– Jag är fortfarande på den resan, säger hon.

Stina Oscarson talar inte med presidenter. Men hon diskuterar med meningsmotståndare, varav några på den yttersta högerkanten. Det skapar rubriker och kritik och har lett till att hon själv avbokats från uppdrag. En bild i sig av konfliktnivån i dagens samtalsklimat som reser den kritiska frågan: Är ett samtal med den som hyser odemokratiska åsikter detsamma som att legitimera dem?

Själv lutar hon sig mot sina tidigare studier i icke-våld. Tystnad är inget alternativ. Samtal är enda vägen framåt.

Fred och frid är besläktade ord. Stina Oscarsons associationsbanor ser ut som de flestas – fred rör den yttre världen, frid handlar mer om människans insida. Men orden drar åt varsitt håll, säger hon. Ja, i själva verket är de motpoler. Vilket beror på att de förhåller sig på två helt olika sätt till begreppet konflikt.

Fred är frånvaron av väpnad konflikt mellan länder, menar Stina Oscarson. I det sammanhanget är kampen mot konflikt självklar.

Men när det gäller frid, en mer existentiellt laddad term, är synen på konflikt problematisk, säger hon.

– Jag har svårt för ordet frid. Jag förstår att det betyder att man liksom slutit fred med sig själv. Men dels har jag inte gjort det, jag har ingen frid i mig själv. Dels tror jag inte att man kan komma dit med mindre att man åker till ett kloster och bor där i hela sitt liv.

Att vara i världen är att leva med målkonflikter, menar Stina Oscarson. Bara den som avskärmar sig kan leva helt i samklang med sina värderingar.

– Frid är beskrivningen av ett tillstånd som jag menar inte finns. Det är inget sant i det och då vill jag inte använda det ordet.

Även när det gäller den inre kampen använder Stina Oscarson därför ordet fred. I begreppet ryms en insikt om att konflikter uppstår hela tiden och att det inte behöver vara ett misslyckande. Genom att använda samma ord illustrerar hon också hur den yttre och den inre freden hänger samman, hur man som enskild individ har ansvar för freden i världen. Kanske inte mellan länder, men när det kommer till ansvaret för andra och för miljön.

Samtidens jakt på frid har motsatt effekt, menar Stina Oscarson. Den är en skenmanöver för att fly från samhällsproblem.

– Dagens samhälle är inte byggt för att vi ska ha inre frid. Hela det ekonomiska systemet skulle braka. Det är gjort för att vi ständigt ska känna att vi måste konsumera kläder eller tjänster så att tillväxten fortsätter öka.

Det betyder inte att Stina Oscarson avfärdar fridssuget. Människors dröm om inre frid visar att vi är obekväma med det samhälle vi byggt upp.

– Vår längtan är sann. Men den exploateras och görs till ett individuellt projekt, som om vi kunde välja att bli av med vår oro genom att gå en kurs i mindfulness. På så sätt är jakten på inre frid ett enormt hyckleri.

Finns det ett särskilt svenskt sätt att se på fred? Kanske inte. Men många skulle säga att det finns ett svenskt sätt att se på konflikt. Svensken beskrivs ofta som konfliktundvikande och människor på besök i Sverige brukar notera att konsensuskulturen är stark.

Stina Oscarson delar bilden.

– Det finns ett missförstånd i Sverige om att demokrati betyder att alla ska tycka lika och ha samma värdegrund. Det är fel. Demokrati är ett sätt att hantera det faktum att vi inte tycker lika.

Samtidigt har idag protesten blivit mångas identitet. Stina Oscarson berättar om ett besök på den traditionella ►

”Jag lever i konflikt med mig själv. Jag vet att de metoder jag som tioåring tog till för att överleva inte längre är förnuftiga, det som skyddade mig då är nu en fara för mitt liv. Jag brottas med den målkonflikten och kan bara hoppas att jag en dag kan sluta fred inombords.”

➔ Almedalsveckan för några år sedan. Ett antal vänsterpersoner som hon känner väl gick omkring med tygkassar där det stod ”Jimmy är en gris”.

– Om målet är att skapa verklig förändring är det otroligt dumt att gå omkring och säga att Jimmy Åkesson är en gris. Då inleder jag inte någon dialog, utan visar bara att jag har rätt åsikter.

I femton år har Stina Oscarson mött meningsmotståndare på scen. Redan när hon började sin teaterbana som regiassistent på Byteatern i Kalmar fanns samtalet med på dagordningen. Då väckte mötet med rasister eller nynazister inte några särskilda rubriker, säger hon. Med åren har uppmärksamheten blivit desto större. För kritikerna är Stina Oscarson ett exempel på hur idén om den konstruktiva debatten med fascismen är en naiv fantasi.

Kritiken har fått henne att gå till botten med sina argument.

– ”Du är bara vit och privilegierad, du förstår inte hur utsattheten och hoten känns” säger de. Ja, därför är det min uppgift att ta de här samtalen. Vi måste kunna ta samtalen åt varandra.

Till den som menar att samtalen normaliserar Sverigedemokraterna pekar Stina Oscarson på rikspolitiken, där hon menar att partierna normaliserat SD:s politik men vägrat befatta sig med människorna som står för den.

– Erfarenheten visar att det inte är framgångsrikt.

Det finns ståndpunkter hon tvingats ompröva. Som den att samtal är möjligt i alla lägen. Efter massakern på Utöya tror hon inte längre det.

– Ingen hade på plats kunnat tala

Anders Behring Breivik till rätta. Men jag tror att i alla lägen där våld blir utgången har det funnits en punkt tidigare i historien där samtal hade varit möjligt. Och så länge den möjligheten finns vill jag ta den.

Hur ser då Stina Oscarsons inre fredssamtal ut? Psykets pågående dialog, hur mår den? Sådär, skulle hon nog säga. I trettio år har hon levt med anorexi. Det är en personlig och privat angelägenhet hon sällan pratar om men som automatiskt blir offentlig genom hennes utmärglade fysik.

Genom åren har kommentarerna följt henne: ”Sådana som du borde inte få visa sig bland folk.” ”Gå hem och ät gräddor.” Hon har blivit avvisad från gym för att övriga träningsgäster ska slippa se hennes magra armar.

Det inre kriget är konstant.

– Jag lever i konflikt med mig själv. Jag vet att de metoder jag som tioåring tog till för att överleva inte längre är förnuftiga, det som skyddade mig då är nu en fara för mitt liv. Jag brottas med den målkonflikten och kan bara hoppas att jag en dag kan sluta fred inombords.

Sjukdomen lär henne mer och mer om människans komplexitet, säger hon. I grunden handlar det om klassisk missbruksproblematik. De flesta missbrukare hon känner vet att lösningen inte är att dricka. Det hjälper inte.

– Alkoholen inger trygghet. Även om det är en falsk trygghet är man så fast i mönstret. Man kastas hela tiden tillbaka till det rädda, hotade barnet.

Stina Oscarson är uppvuxen i Skellefteå. Enda förskolan på orten var den som

Svenska kyrkan drev. Där gick hon och hennes bror, vilket ledde till att hon började sjunga i kyrkans kör. Senare blev hon musiker och spelade mycket i kyrkan.

Bibelns berättelser har hon fått med sig på köpet. Hon gillar dem. Berikas av dem. Människan behöver språk och berättelser för de frågor där det faktiskt inte finns något svar, säger hon. Om man sedan söker sig till konsten, litteraturen eller kyrkan är likvärdigt.

– Jag tror lika mycket på Bibeln som på Shakespeare, det är ingen nedvärdering.

Stina Oscarson säger att hon har svårt för religionens anspråk på absolut sanning. Det kan inte stämma att endast en religion är den enda rätta. Samtidigt är hon kritisk till vad hon ser som Svenska kyrkans tendens att förändra språket och sänka trösklarna så mycket att man pratar om samma saker i kyrkan som på radio.

– Det är mysteriet och gåtorna vi behöver. Det är därför jag går i kyrkan, för att jag behöver de gåtfulla bilderna. Verkligheten har jag nog av.

Hon har ingen personlig tro. Hon är inte heller ateist, det finns något som är större än oss själva.

– Religionen hjälper oss att hantera livet och göra det bättre för fler än mig själv. Men många har också gått vilse i tron. Använt den som ursäkt för att inte ta ansvar.

Man kan aldrig skylla sina handlingar på att Gud har sagt åt mig att göra detta, menar Stina Oscarson.

– Precis som konsten och litteraturen kräver religionen tolkning utifrån den verklighet vi lever i här och nu ♦

Namn: Stina Oscarson.

Ålder: 45 år.

Yrke: författare, regissör.

Född: I Skellefteå.

Bor: I Stockholm

Familj: Föräldrar
i Skellefteå samt två
yngre syskon.

Läser: Lars Noréns dagbok
som jag blivit ombedd att
recensera för SvD.

Roas av: Att tänka
nya tankar.

Oroas av: Människor
som saknar humor.

Aktuell med: Samtals-
kväll i Församlingens Hus
i Danderyd 6 december,
om yttrandefriheten och
demokratins gränser.
Skriver en musikal om
Almstriden för Stockholms
Stadsteater och ett libretto
till Folkoperan byggd på
boken Ålevangeliet.

VÄLKOMMEN

FOTO: ALEX GIACOMINI, MAGNUS ARONSON / IKON

Torsdagskvällar i Danderyds kyrka

Kvällsmässan är en kort och stämningfull gudstjänst som skapar en samlingsplats för olika generationer i församlingen.

Kvällsmässa

En kort och stämmingsfull mässa – öppen för alla. Koppla ner, be och var kristen på ett otvunget sätt. Fika i Församlingens Hus efter mässan. Tid: Torsdagar 19.00. Plats: Danderyds kyrka.

Meditation under valven

Tid: Introduktion 17.15–17.30, meditation 17.30–18.30. Torsdagarna 19 november, 11 februari, 25 februari, 11 mars, 25 mars, 8 april, 22 april, 6 maj och 20 maj. Meditationsledare: Stefan Holmberg.

Ungdomskören Vox

En blandad ungdomskör för alla som gillar att sjunga. Kören övar efter mässan och fiket. Tid: Torsdagar 19.00–21.30. Plats: Danderyds kyrka. Körledare: Kerstin Evén.

Ungdomskväll

Fika, häng och program. Tid: Torsdagar 19.30–21.30. Plats: Församlingens Hus.

Vi läser

Gud: Jakten
av Joel Halldorf
Bokcirkel med
Randi Guldstrand:

"Vi lever i en tidsålder som kallas gudlös och materialistisk. Likväl fortsätter poeter, filosofer, vetenskapsmän och människor i allmänhet att drabbas av existentiell svindel. Därför behöver religiösa människor förstå att de inte har monopol på andliga erfarenheter, och sekulära behöver öva sig i att tala om sina gränserfarenheter och fundera på vad de betyder. Det är i denna gemensamma erfarenhet och längtan som boken tar sitt avstamp." →

Efter anmälan till bokcirkeln kan du hämta boken i Församlingens Hus. Du ska ha börjat läsa till första tillfället. Tid: 21 januari, 18 februari, 18 mars, 15 april och 27 maj 20.00–21.00. Plats: Församlingens Hus. Anmälan: Senast 10/1 till randi.guldstrand@svenskakyrkan.se Avgift: 100 kr för boken.

Filosofisk salong Stora samtal mitt i veckan. med Ola Whistler Sahlén:

"I skuggan av pandemin har de stora frågorna trängt in i vår vardag. Vad är ett liv värt egentligen? Lyckan? Vad är sant? Är tro och vetenskap verkligen så förenliga som vissa påstår? Att diskutera stora frågor i en trygg miljö kan göra oss ödmjuka och toleranta för det främmande, men också hjälpa oss att leva i en orolig tid." →

Alla är välkomna oavsett ålder och förkunskap. Tid: 25 februari, 1 april och 29 april 20.00–21.00. Plats: Församlingens Hus Anmälan: Ola Whistler Sahlén, präst, ola.sahlen@svenskakyrkan.se

Vägar till fred, vägar till liv

Föreläsningsserien fortsätter under våren. Under fyra kvällar kommer olika gäster, utifrån olika samhällsaspekter, att samtala kring demokratins betydelse för samhälle och kyrka men också omvänt: kyrkans och samhällets betydelse för demokratin. Bildning, kultur och vetenskap är några av de områden som kommer att stå i fokus. Tid: 11 mars, 22 april och 20 maj 20.00–21.00. Plats: Församlingens Hus. Ansvarig: Jenny Karlsson, präst.

GUDSTJÄNSTER I ADVENT OCH JUL

Välkommen att besöka någon av Danderyds kyrkor under advent och jul. Ljusen, värmen och musiken ger en upplevelse av gemenskap med varandra och med Gud.

Danderyds kyrka är öppen måndag-torsdag 8.30-16.30 samt fredag-söndag 9.00-16.30. Sättraängskyrkan är alltid öppen.

Under julhelgen 24–27 december finns det 18 gudstjänster att välja mellan.

På hemsidan hittar du alltid de senaste uppdateringarna – kanske upptäcker du något nytt. Gudstjänsterna annonseras även i Mitti Danderyd.

Vanliga år brukar det vara fullsatt på många av gudstjänsterna. I år är det annorlunda och vi följer Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Gudstjänsterna på första advent och Lucia läggs ut på Danderyds församlings Youtube- kanal och länkas även till församlingens facebook-sida.

På grund av Coronapandemin kan aktiviteter i detta nummer komma att flyttas fram eller ställas in.

**Vi uppdaterar löpande på
[svenskakyrkan.se/
danderyd](https://svenskakyrkan.se/danderyd)**

Himmel och Pannkaka!

Svårt att kombinera helg och familjeliv med att hinna gå i kyrkan?

Vill ni ge era barn en gemenskap över generationsgränserna och uppleva med Bibelns berättelser på ett lekfullt sätt? Hela familjen är välkomna till *Himmel och Pannkaka* i Församlingens Hus, tisdagarna 26 januari, 23 februari, 23 mars, 20 april och 18 maj 17.00–19.00.

Vi börjar med att äta pannkaksmiddag, pysslar och sjunger och avslutar med en enkel gudstjänst på barnens villkor.

Anmälan till präst Elisabet Munro: elisabet.munro@svenskakyrkan.se, 08-568 957 16 eller diakon Kristina Stedman: kristina.stedman@svenska kyrkan.se, 08-568 957 21.

FOTO: ANNA LIND LEWIN

FOTO: ANNA LIND LEWIN

Retreat – en dag i stillhet

En dag då du får vara i tystnad tillsammans med andra. Det blir musik, meditationspass och avslappningsövningar.

I området kring Petruskyrkan finns fina promenadvägar. Kyrkorummet är en plats för läsning och vila under hela dagen. Du behöver inte ha tidigare erfarenhet

och deltar i dagens aktiviteter efter egen önskan.

Det är lämpligt att ha bekväma kläder, värmande kofta och mjuka skor.

Lunch äter vi under tystnad. Det finns kaffe, te och frukt.

Meditationsledare är Stefan Holmberg.

Plats: Petruskyrkan.

Tid: Lördag 13 februari 10.00–16.00.

Kostnad: 100 kr (frukost och lunch). Kontant eller Swish.

Anmälan: Senast 5/2 till diakon Estelle Wiesel, estelle.wiesel@svenskakyrkan.se 08-568 957 29.

MUSIK

Lördag 5 december 16.00

i Djursholms kapell

Julkonsert

Kapellkören, Cia von Heijne, Claes von Heijne och Christiane Højlund.

Söndag 6 december 16.00

och 18.00 i Danderyds kyrka

Musikgudstjänst

Kom och sjung dina favoritpsalmer och lyssna till den klassiska advents- och julmusiken.

Kristin Molander, präst. Elin Skorup, sopran, Maria Sanner, alt, Johan Wällberg, baryton, instrumentalensemble, Maria Resare, dirigent.

Tisdag 15 december 12.00

i Danderyds kyrka

Lunchmusik

Monika Mannerström Skog, sopran, Anders Ölund, piano och orgel.

Söndag 20 december 11.00

i Danderyds kyrka

Högmässa med Mariamusik

Elisabet Munro, Jenny Karlsson, präster. VocAlice sjunger under ledning av Maria Resare.

Trettondagen 6 januari 16.00

i Danderyds kyrka

Musikgudstjänst

Carl Henric Svanell, präst. Susanne Francett, sång och violin. Eric Francett, kontrabas. Kerstin Alling, piano, orgel.

Tisdag 26 januari 12.00

i Danderyds kyrka

Lunchmusik

Anders Ölund, orgel.

Tisdag 16 februari 12.00

i Danderyds kyrka

Lunchmusik

Einar Ekbergs sånger. Gunnar Birgersson, baryton, Anders Ölund, piano.

BRYT EN TRADITION

Tillsammans kan vi stoppa tvångsäktenskap, könsstympning och andra övergrepp.

SWISHA DIN GÅVA TILL 900 1223

svenskakyrkan.se/act

act
Svenska kyrkan

Babysång

Här får du och ditt barn lyssna, känna rytmer, vaggas och bäras till tonerna av sång och instrument. Vi sjunger både gamla och nya sånger och psalmer tillsammans och avslutar med att fika. Till barnen finns barnmatsburkar.

Ålder: 0–18 månader.

Ingen föranmälan, ingen avgift.

Plats: Församlingens Hus
Tid: tisdagarna 24/11, 1/12, 26/1, 2/2, 9/2, 16/2, 23/2, 9/3, 16/3 och 23/3 11.00–13.00.

Kontakt: Elisabet Munro, präst, elisabet.munro@svenskakyrkan.se

Andrum öppnar

igen 26 januari 2021

Vår mötesplats i Mörby centrum. Här kan du fika, träffa andra och samtala med diakon.

Tisdagar 14.00–16.00,

Onsdagar 13.00–14.30

Torsdagar 10.00–12.00.

På onsdagar 13.00 är det andakt.

Plats: Mörby centrum, plan 5 (vid vårdcentralen).
Kontakt: Kristina Stedman, kristina.stedman@svenskakyrkan.se

Frukost i gemenskap

Vi börjar med gemensam frukost 9.30–10.30 och avslutar med en andakt i Sättraängskyrkan.

Tid: Fredagarna 20/11, 27/11, 4/12, 11/12 och 18/12 kl. 9.30–11.00.

Den 18/12 avslutar vi med jullunch 11.00.

Anmäl till Beata Moberg. →

Vårterminens första träff är fredagen den 29 januari.

Plats: Vagnslidret vid Sättraängskyrkan.

Buss från Mörby centrum till Sätra prästgård.

Kontakt: Beata Moberg, diakonassistent, beata.moberg@svenskakyrkan.se eller 08-568 957 28.

Promenader i Sättraäng

Vi umgås utomhus i omgivningen med promenader och andra naturupplevelser. Kläder och skor efter väder. Promenaden avslutas med kaffe utomhus.

Tid: Måndagarna 16/11, 23/11, 30/11, 7/12 och 14/12 10.00–11.00.

Plats: Samling vid Sättraängskyrkan.
Kontakt: Estelle Wiesel, diakon, estelle.wiesel@svenskakyrkan.se eller 08-568 957 29.

TIDNINGEN LIVET

**Utgiven av Svenska kyrkan,
Danderyds församling.**

Redaktion

Kristin Molander, kyrkoherde
kristin.molander@svenskakyrkan.se
Christina Högberg, kommunikatör
christina.hogberg@svenskakyrkan.se
Ola Whistler Sahlén
ola.sahlen@svenskakyrkan.se

Ansvarig utgivare

Kristin Molander, kyrkoherde

Design&produktion

Lind Lewin kommunikation

Redaktör

Mia Sjöström

Skribenter

Mia Sjöström, Kristina Lindh

Omslag

Lotta Kühlhorn

Fotografer

Elliot Elliot, Håkan Elofsson, Petter Glans

Tryckeri

Stockholms Lito Grafiska AB, Danderyd

ÖPPETTIDER

Församlingens Hus

Mån-fre: 9.00 –15.00.

Växel, tel 08-568 957 00.

Mån-fre 9.00 –12.00 och 13.00 –17.00.

Bokning av dop, vigsel, begravning:

Mån-tors 9.00 –12.00, 13.00–15.00.

Fre 9.00 –12.00. Tel 08-568 957 10.

Bokning av församlingsgårdar:

Mån-tors 9.00 –12.00, 13.00–15.00.

Fre: 9.00 –12.00. Tel 08-568 957 35.

Kyrkogårdsförvaltningen:

Mån-fre 9.00 –15.00.

Tel 08-568 957 35.

SVENSKA KYRKAN I DANDERYD

Församlingens Hus

Angantyrvägen 39,
182 54 Djursholm.

Växel: 08-568 957 00,
måndag – fredag
9.00–12.00 och 13.00–17.00.
Adress: Box 2021,
182 02 Danderyd
svenskakyrkan.se/danderyd

Kommunikatörer

Christina Högberg, 08-568 957 08.
Jenny Sigeman, 08-568 957 23.

Kyrkogårdsförvaltning

Expedition 08-568 957 39
Anette Drammeh, chef
08-568 957 40.

Kyrkor och kapell

Altorps kapell, Ymervägen 55,
Djursholm.

Andrum, Mörby Centrum.

Danderyds kyrka, Angantyrv 41,
Danderyd.

Djursholms församlingsgård,
Valevägen 26, Djursholm.

Djursholms kapell, Danav. 9,
Djursholm.

Enebykyrkan, (samarbetskyrka)
Enebytorget, Lars Åberg
0708-96 23 77.

Petruskyrkan, Kyrkv. 27,
Stocksund.

Sätraängskyrkan, Sjöbergsv. 32
Danderyd.

Sjukhuskyrkan,
Danderyds sjukhus,
08-123 550 00 (växel).

Följ oss på Facebook, där vi
heter Danderyds församling.
Du hittar oss också på
svenskakyrkan.se/danderyd

Kyrkoherde

Kristin Molander,
08-568 957 01, 070-334 16 18.

Präster

Randi Guldstrand,
08-568 957 20.
Jenny Karlsson,
08-568 957 17.
Elisabet Munro,
08-568 957 16.
Ola Whistler Sahlén,
08-568 957 15.

Sjukhuspräster

Peter Sandin,
08-568 957 42.
Carl Henric Svanell,
08-568 957 18.

Diakoner

Kristina Stedman,
08-568 957 21.
Estelle Wiesel,
08-568 957 29.
Beata Moberg, diakoniassistent
08-568 957 28.

Musiker

Kerstin Alling, 08-568 957 06.
Kerstin Evén, 08-568 957 49.
Maria Resare, 08-568 957 07.
Anders Ölund, 08-568 957 04.

Församlingspedagoger

Henrik Brosché, 08-568 957 24.
Stina Klimscha, 08-568 957 41.

Kyrkans förskola

Förskolorna Enen,
Kyrkbacken
och Änglagaraget.
Petra Olsson, rektor,
08-568 957 02.

INNEHÅLL #4 2020:

Häktesprästen Johan Lundby:

**”Gud ger aldrig upp om oss.
Gud tappar aldrig hoppet.
Det är aldrig kört och det ger frid.”**

Meditationsledaren Stefan Holmberg:

**”Vi har alla har lätt att hamna
i konflikter på grund av våra inre
konfliktskapande mönster och beteenden
som styr hur vi reagerar på rädsla,
besvikelse, frustration, ilska och hat.”**

Danderydsprästen Jenny Karlsson:

**”Jag tror att man ska akta sig för att
se på frid som något som man uppnår
eller ska jaga efter. Det skapar bara ofrid.”**

Författaren Stina Oscarson:

**”Det är mysteriet och gåtorna vi
behöver. Det är därför jag går i kyrkan,
för att jag behöver de gåtfulla bilderna.
Verkligheten har jag nog av.”**